

UNELE OBSERVAȚII PRIVIND HABITATUL FAZEI GIULEȘTI A CULTURII BOIAN

CRISTIAN EDUARD ȘTEFAN

I. Scurt istoric al cercetărilor

Primele materiale de tip Boian au fost descoperite în Transilvania, încă din secolul al XIX-lea, iar în 1923 Radu Vulpe și Vladimir Dumitrescu au descoperit așezarea Boian A¹. Primele săpături arheologice au fost efectuate de către Vasile Christescu în această din urmă așezare în anul 1924². După săpăturile efectuate de Ion Nestor la Glina în anii 1926 și 1927 s-a putut preciza succesiunea stratigrafică Boian-Gumelnița³, succesiune confirmată de cercetările lui Vladimir Dumitrescu de la Atmageaua Tătărască⁴. Dinu V. Rosetti efectuează cercetări arheologice în stațiunea de la Vidra⁵, iar Dumitru Berciu cercetează așezările de la Tangâru⁶ și Petru Rareș⁷, în perioada interbelică și după război⁸. În anii 1942 și 1943, Gheorghe Ștefan a efectuat cercetări arheologice la Aldeni⁹, iar după cel de-al Doilea Război Mondial au fost întreprinse săpături de salvare de către Eugen Comșa în cartierul Giulești¹⁰ și pe malul lacului Greaca¹¹.

¹ E. Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, București, 1974, p. 9.

² V. Christescu, *Les stations préhistoriques du lac de Boian*, *Dacia* 2, 1925, p. 249–276.

³ Ion Nestor, *Zur Chronologie der rumänische Steinkupferzeit*, *PZ* 19, 1928, p. 112.

⁴ Vl. Dumitrescu, *La stratigraphie des stations appartenant à la civilisation néolithique balkano danubienne à la lumière des fouilles d'Atmageaua Tătărască*, *Istros I*, București, 1934, p. 37–43.

⁵ Dinu V. Rosetti, *Săpăturile de la Vidra. Raport preliminar*, *PMMB* 1, 1934, p. 6–60.

⁶ D. Berciu, *Săpăturile arheologice de la Tangâru (1934). Raport preliminar*, *BMJV* 1, 1935, p. 1–55.

⁷ Idem, *Săpăturile de la Petru Rareș (1933 și 1935)*, *BMJV* 2, 1937, p. 1–24.

⁸ Idem, *Contribuții la problemele neoliticului în România în lumina noilor cercetări*, București, 1961.

⁹ Gh. Ștefan, *Raport asupra săpăturilor de pe dealul „Balaurul”, comuna Aldeni, jud. Buzău*, p. 31–34; idem, *Raport asupra săpăturilor și cercetărilor arheologice de la Băești-Aldeni (jud. Buzău)*, p. 74–76, ambele în *Raport asupra activității Muzeului Național de Antichități în anii 1942 și 1943*, București, 1944.

¹⁰ E. Comșa, *Săpăturile arheologice din sectorul Giulești*, *Studii și referate privind istoria României I*, 1954, p. 303–309.

¹¹ Idem, *Săpături de salvare și cercetări de suprafață în regiunea București*, *SCIV* 6, 1955, 3–4, p. 411–427.

În anul 1955 s-au întreprins cercetări arheologice în stațiunea de la Leț de către un colectiv condus de Ion Nestor¹², iar la Aldeni au fost reluate cercetările de către Gh. Ștefan și Eugen Comșa¹³. Precizări importante referitoare la cultura Boian au fost făcute cu ocazia săpăturilor de la Spanțov¹⁴. Valeriu Leahu întreprinde săpături de salvare la Giulești-Sârbi în 1958¹⁵ și la Cățelu Nou în 1960¹⁶, în timp ce Nicolae Harțuche și I. T. Dragomir efectuează săpături de salvare la Brăilița¹⁷. Între anii 1971–1974 și 1979–1980 au loc importante cercetări arheologice la Lișcoteanca¹⁸, jud. Brăila, iar de dată relativ recentă avem săpăturile de la Siliștea-Nazâru¹⁹, Isaccea²⁰, Piatra Sat²¹ și Gălățui-„Movila Berzei”²².

În ceea ce privește periodizarea culturii Boian, Dumitru Berciu propune o împărțire a acesteia în două faze (Boian I și Boian II) pe baza cercetărilor proprii de la Tangâru, pentru ca mai târziu să adopte o împărțire a acestei culturi în cinci faze (I-V)²³. În concepția lui E. Comșa există trei faze ale culturii Boian (Bolintineanu, Giulești și Vidra)²⁴, la care se adaugă o fază „de tranziție” la cultura Gumelnița denumită inițial Petru Rareș de către acesta. Într-un articol dedicat fazei Giulești a culturii Boian, E. Comșa deosebește două etape în cadrul acestei faze (Greaca și Aldeni)²⁵, exclusiv pe criterii de stilistică a ceramicii. În monografia culturii Boian din 1974, același autor își menține periodizarea în trei faze a acestei culturi, iar în faza de tranziție include faza Spanțov (după Morintz), fazele IV și V (după Berciu), precum și unele așezări ale Gumelniței A1, definită de Rosetti, respectiv Gumelnița I, după Berciu²⁶. Eugen Comșa împarte și faza de tranziție în două etape: Spanțov și Fântânele²⁷. Marian Neagu a propus, pe baza cercetărilor proprii, existența unei culturi Bolintineanu de sine stătătoare, cu etape evolutive

¹² Ion Nestor, *Raport asupra activității șantierului Leț*, Materiale 3, 1957, p. 61–64.

¹³ Gh. Ștefan, E. Comșa, *Săpăturile arheologice de la Aldeni*, Materiale 3, 1957, p. 93–102.

¹⁴ S. Morintz, C. Preda, *Săpăturile de la Spanțov*, Materiale 5, 1959, p. 163–173.

¹⁵ V. Leahu, *Săpăturile arheologice de salvare de la Giulești-Sârbi*, CAB I, 1963, p. 179–219.

¹⁶ Idem, *Raport asupra săpăturilor arheologice efectuate în 1960 la Cățelu Nou*, CAB I, 1963, p. 15–21.

¹⁷ N. Harțuche, I. T. Dragomir, *Săpăturile arheologice de la Brăilița. Raport preliminar*, Materiale 3, 1957, p. 129–147; N. Harțuche, *Săpăturile arheologice de la Brăilița*, Materiale 5, 1959, p. 221–226.

¹⁸ S. Pandrea, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 24.

¹⁹ V. Sârbu, S. Pandrea, *Cercetările arheologice de la Siliștea, jud. Brăila, campaniile 1991–1993*. a) *Așezarea Boian-Giulești*; b) *Așezările din prima epocă a fierului*, Istros 7, 1994, p. 27–32.

²⁰ C. Micu, *Cercetarea de la Isaccea – „Suhăț”, Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 21.

²¹ M. Nica, *Descoperiri Boian în vestul Câmpiei Române*, Civilizația Boian pe teritoriul României, Călărași, 1999, p. 8–10.

²² M. Neagu, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, p. 22–23.

²³ Berciu, *Contribuții...*, p. 61–72.

²⁴ Comșa, *Considerații cu privire la evoluția culturii Boian*, SCIV 5, 1954, 3–4, p. 361–392.

²⁵ Idem, *Stadiul cercetărilor cu privire la faza Giulești a culturii Boian*, SCIV 8, 1957, 1–4, p. 30.

²⁶ Idem, *Istoria comunităților...*, p. 245–248.

²⁷ Idem, *Neoliticul pe teritoriul României. Considerații*, București, 1987.

propriu²⁸, iar Stănică Pandrea observă o evoluție particulară a fazei Giulești în nord-estul Câmpiei Române (cu două faze evolutive: I și II), care se transformă într-un aspect local paralel cu Boian-Vidra și Precucuteni I²⁹.

II. Tipuri de așezări și organizarea spațiului locuit

De la început trebuie precizat că informațiile referitoare la așezările culturii Boian sunt destul de puține, faza Giulești neconstituind excepție. Statistici relativ recente arată o pondere a săpăturilor sistematice undeva în jurul procentelor de 10–11 %, în timp ce marea majoritate a informațiilor o constituie cercetările de teren, sondajele și informațiile verbale³⁰. De asemenea, J. C. Chapman în studiul său cu privire la așezările neolitice și chalcolitice din Balcani³¹, asupra căruia vom reveni, ia în considerare doar așezarea de la Radovanu din totalul așezărilor culturii Boian din România, lucru ce ni se pare simptomatic pentru stadiul cercetării acestei culturi arheologice. În aceeași ordine de idei, Silvia Marinescu-Bîlcu observa într-un studiu relativ recent dedicat organizării interne a anumitor așezări neolitice: „Pour ce qui est de l'organisation interne proprement dite du complexe Boian-Gumelnița, à notre avis seulement deux de nombreuses stations recherchées en Roumanie peuvent fournir des informations concluantes: la station de Radovanu et celle sise sur l'îlot (Ostrovel) du lac Cătălui à Căscioarele”³².

Așa cum s-a mai arătat, de multe ori cercetătorii au folosit termenul de *așezare* pentru orice descoperire de tip Boian-Giulești³³, în foarte puține dintre aceste puncte identificându-se structuri de locuire, și mai puține dintre aceste structuri de locuire fiind ilustrate (fig. 2 și fig. 7).

O primă tipologie a așezărilor Boian-Giulești este realizată de Eugen Comșa: în așa-zisa etapă Greaca avem așezări pe marginile teraselor și pe văile râurilor, iar în presupusa etapă Aldeni se mențin aceleași tipuri, dar în alte locuri³⁴; în monografia culturii Boian, același autor distinge patru tipuri de așezări: pe grinduri sau popine, pe marginile simple de terase, pe gorgane și pe boturi de deal³⁵. Eugen Comșa reia discuția referitoare la tipologia așezărilor neolitice într-o contribuție

²⁸ Neagu, *Primele populații pe teritoriul județului Călărași*, CCDJ I, 1985, p. 1–17; idem, *Comunitățile Bolintineanu în Câmpia Dunării*, Istros 8, 1997, p. 9–26.

²⁹ Pandrea, *Observații referitoare la evoluția culturii Boian în nord-estul Câmpiei Române*, Istros 9, 1999, p. 13–46.

³⁰ Neagu, *Comunitățile Boian-Giulești din Valea Dunării*, Istros 10, 2000, p. 32, Grafic 1; idem, *Neoliticul mijlociu la Dunărea de Jos*, Călărași, 2003, p.103, tabel III.

³¹ J. C. Chapman, *Early Balkan Village*, Varia Archaeologica Hungarica, Budapesta, 1989, p. 33–54.

³² Marinescu-Bîlcu, *Sur l'organisation interne de certaines stations des cultures des complexes Boian-Gumelnița et Precucuteni-Cucuteni*, CA, 9, 1998–2000, 1, p. 324.

³³ Neagu, *Comunitățile...*, p. 25.

³⁴ Comșa, *Stadiul cercetărilor...*, p. 30.

³⁵ Idem, *Istoria comunităților...*, p. 125–126.

mai recentă, considerând că în decursul fazei Giulești comunitățile respective își aleg terase înalte, mai ușor de apărat, pentru așezări și că se răspândesc „cu forța” în Transilvania³⁶.

O situație interesantă se prezintă în nord-estul Câmpiei Române, unde cercetările efectuate au arătat că în această zonă cultura Boian începe și se termină cu faza Giulești, S. Pandrea constatând că amploarea mică a cercetărilor face dificilă identificarea unor reguli de organizare internă a spațiului locuit³⁷. S-a emis ipoteza că la la Brăilița spațiul mare dintre bordeie ar fi putut fi exploatat agricol, iar la Siliștea-„Conac” locuințele sunt situate în interiorul așezării, iar gropile spre marginea terasei³⁸. În așezarea de la Gălățui-„Movila Berzei”, în nivelul III/2 a existat un șanț de delimitare a spațiului locuit, gropile „menajere” erau în partea estică a terasei, iar în centrul așezării s-a descoperit o construcție cu caracter special³⁹. Din păcate, autorul cercetărilor nu prezintă niciun fel de ilustrație pentru a-și susține afirmațiile, cu excepția unei locuințe de suprafață din nivelul III/1 (pl. II, fig. 1) și a unei schițe a construcției speciale (pl. II, fig. 3). În câteva cazuri, avem o succesiune bordeie-locuințe de suprafață, cum este cazul la Ciulnița⁴⁰, la Tangâru⁴¹ și la Giulești-Sârbi⁴². În multe cazuri, săpăturile au avut un caracter de salvare, fiind investigate doar resturile unor așezări, astfel că este imposibil de determinat vreo regulă de organizare a spațiului intern. Astfel de situații întâlnim la Alexandria⁴³ sau Cățelu Nou⁴⁴, iar alte așezări fie nu au fost cercetate din lipsă de interes pentru acest aspect, fie au fost considerate în mod greșit așezări, doar de dragul de a mai pune un punct pe hartă sau pentru a crea o falsă uniformitate la nivel de faze sau culturi⁴⁵. O situație aparte pare să fie cea de la Coroteni-„Cetățuia”, unde avem cinci bordeie ce par dispuse două câte două, însă suprafața cercetată este prea restrânsă pentru a putea trage concluzii⁴⁶. Observații importante

³⁶ Idem, *Tipurile de așezări din epoca neolitică din Muntenia*, CCDJ 15, 1997, p. 147.

³⁷ Pandrea, *Observații referitoare la evoluția...*, p. 14.

³⁸ *Ibidem*, p. 14–15.

³⁹ Neagu, *Comunitățile...*, p. 29.

⁴⁰ S. Marinescu-Bîlcu, E. Rența, Gh. Matei, *Ciulnița, jud. Ialomița*, CCA (Campania 1994), 1995, p. 21; idem, *Ciulnița, jud. Ialomița*, CCA (Campania 1995), 1996, p. 33.

⁴¹ Berciu, *Contribuții...*, p. 370–371.

⁴² Leahu, *Săpăturile arheologice...*, p. 17–21.

⁴³ B. Mitrea, C. Preda, *Săpăturile de salvare de la Alexandria*, Materiale 5, 1959, p. 175–181.

⁴⁴ Leahu, *Raport asupra săpăturilor...*, p. 17–21.

⁴⁵ În acest sens sunt foarte importante cercetările din cadrul **Southern Romanian Archaeological Project**, care au arătat că nu orice descoperire de un anume tip poate fi încadrată la așezări, cf. R. Andreescu, D. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe Valea Teleormanului*, Civilizația Boian pe teritoriul României, Căllărași, 1999, p. 11–13, fig. 1; R. Andreescu, D. Bailey, S. Mills, S. Trick, P. Mirea, *Locuirea neo-eneolitică din Valea Teleromanului, zona Lăceni-Măgura (Southern Romanian Archaeological Project)*, Studii de Preistorie 1, 2001, p. 33–46; Neagu, *Comunitățile...*, p. 26.

⁴⁶ V. Bobi, *O nouă etapă de locuire a purtătorilor culturii Boian descoperită la Coroteni-Vrancea*, Vrancea 5–8, 1987, p. 321–330, pl. II.

În legătură cu habitatul Boian-Giulești au fost făcute la Lișcoteanca, jud. Brăila. Aici, avem trei așezări cu niveluri de locuire de acest tip, în punctele „Movila din Baltă”, „Moș Filon” și „Satnoieni”, situate pe pîneni de terasă. La „Moș Filon” s-au descoperit bordeie dispuse la distanță unele de altele, însă nu e publicat nici un plan de situație, ci doar profilele unui bordei (pl. I, fig. 3), la „Movila din Baltă” se vorbește de locuințe de suprafață și bordeie, iar la „Satnoieni” de bordeie și gropi, fără ca afirmațiile să fie susținute de planuri sau profile⁴⁷. La Piatra Sat-„Vadul Codrii” (fig. 5) sunt descrise locuințe de suprafață, a căror aliniere este dedusă după vetre⁴⁸, iar la Isaccea-„Suhat” sunt amintite opt structuri de locuire fără a fi precizată natura acestora⁴⁹, cercetările arheologice fiind în curs în această ultimă așezare.

După J. C. Chapman, locul și spațiul pot fi definite conceptual, comportamental și fizic, iar sarcina arheologului ar fi să reconstruiască întreaga ierarhie a semnificațiilor din aspectele fizice ale spațiului și obiectelor. De asemenea, orice spațiu este potrivit pentru o funcție, iar prin relațiile personale create pentru a îndeplini acea funcție „spațiul” devine „loc”⁵⁰. Chapman preia modelul lui Doxiadis în ceea ce privește structura unei așezări și îl aplică neoliticului balcanic. Astfel, avem patru componente⁵¹:

- a) o parte **omogenă**, nu prea clară în teren, ce servea drept pământ cultivabil sau pentru pășuni;
- b) **aria centrală** a așezării, care variază foarte mult în mărime, aspect și omogenitate;
- c) o parte ce ține de **căile de acces**, alcătuită din drumuri și poteci, mai ușor sesizabilă pe așezările plane;
- d) o parte **specială**, legată de sanctuare, atelierile meșteșugarilor, de locurile de întâlnire a comunității.

Pe așezările plane, partea centrală are părți considerabile neconstruite, din cauza curților sau grădinilor, acest lucru fiind o posibilă explicație pentru bordeiele sau locuințele de suprafață dispuse la distanță unele de altele (situațiile de la Lișcoteanca-„Moș Filon”, Brăilița sau Bogata)⁵². De asemenea, partea specială pare documentată prin locuința de la Gălățui-„Movila Berzei”, descrisă de Marian Neagu: avea o suprafață de cca 80 de m², pereții vopsiți cu alb și roșu pe interior, platformă de bârne despicate și chirpici, un altar miniatural, multă ceramică bogat decorată și fragmentele a două figurine antropomorfe⁵³.

⁴⁷ Pandrea, *Lișcoteanca în Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 24.

⁴⁸ M. Nica, I. Ciucă, *Așezările neolitice de la Piatra Sat (jud. Olt)*, AO S.N. 6, 1989, p. 17–41.

⁴⁹ C. Micu, *Isaccea - „Suhat” în Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 23.

⁵⁰ Chapman, *loc. cit.*, p. 33.

⁵¹ *Ibidem*, p. 34, apud C. A. Doxiadis, *Ekistics. An Introduction to the science of human settlements*, Londra, 1968.

⁵² *Ibidem*, p. 34 și fig. 14.

⁵³ Neagu, *Neoliticul mijlociu...*, p. 91–92.

Adoptarea tipurilor de locuințe permanente a fost considerat unul dintre cele mai mari progrese apărute în preistoria Europei de sud-est, progres ce a determinat schimbări majore în aspectele fizice și sociale ale oamenilor, locurilor și obiectelor⁵⁴. Comunitățile umane au construit atât bordeie, cât și locuințe de suprafață, existând diferențe importante în organizare și structură între comunitățile care foloseau fiecare dintre aceste tipuri. De obicei bordeiele sunt rotunde sau ovale, de mici dimensiuni, indicând faptul că puteau găzdui puțini oameni și puține activități. De asemenea, domeniile de activitate nu erau în zone fixate sau permanente și aveau loc, în majoritatea lor, în afara bordeielor. Bailey distinge două tipuri de activități ce puteau avea loc în jurul acestor bordeie⁵⁵:

1. activități **cotidiene**: producția și repararea uneltelor de silex, prelucrarea blănurilor și a pieilor de animale, mâncat, dormit, adăpostire.
2. activități ce privesc **aspectele de rol**: producerea de figurine legate de ceremoniile privind identitatea de grup, vânatoarea sau distribuția cărnii după vânatoare.

Bordeiele din cadrul așezărilor aparținând fazei Giulești a culturii Boian nu arată o dispunere anume unul față de celălalt sau ca înfățișare generală în cadrul așezării respective, din datele de care dispunem până în prezent. Din păcate însă, majoritatea informațiilor provine din așezări distruse: Bogata II (pl. I, fig. 1), Cățelu Nou (pl. I, fig. 4), Giulești-Sârbi (pl. I, fig. 5; pl. II, fig. 2), Greaca-„La Slom” (pl. I, fig. 2) sau nepublicate: Lișcoteanca – punctele „Moș Filon”, „Movila din Baltă” și „Satnoieni”. Astfel de locuințe erau ușor de realizat, însă nu rezistau mult timp fără reparații sau uneori erau reabilitate total. O parte din elementele lor componente puteau fi scoase ușor din pământ și montate în altă parte sau abandonate pentru a fi refolosite mai târziu. Așa cum s-a remarcat, oamenii care locuiau în astfel de așezări erau probabil membrii unor mici grupuri bazate pe rudenie sau pe o descendență comună. Aceste relații de rudenie erau înrădăcinate în ritualurile alianțelor, contactelor și ale comunalității, care aveau loc fără o prea mare preocupare pentru un loc anume din spațiu sau pentru o structură anume⁵⁶.

Prin comparație, așezările cu locuințe de suprafață conțin domenii de activitate mai durabile în timp. Atât activitățile cotidiene, cât și cele cu caracter mai special (legate de ceremoniile privind identitatea de grup, de exemplu) se petrec în interiorul acestor structuri de suprafață. De asemenea, aceste locuințe de suprafață erau de formă rectangulară permițând fie o împărțire ușoară în camere mai mici, fie extinderi sau anexe. În plus, spațiul așezării poate fi folosit mai eficient, deoarece încap mai multe locuințe rectangulare decât circulare sau ovale. Comunitățile ce trăiau în locuințe de suprafață își dezvoltau relațiile sociale prin descendență, care

---

⁵⁴ D. Bailey, *The built environment: pit-huts and houses in the Neolithic*, Documenta Praehistorica XXVI, Ljubljana, 1999, p. 153.

⁵⁵ *Ibidem*, p. 155.

⁵⁶ *Ibidem*, p. 156–157.

se baza, în mod repetat, pe anumite locuințe fixate în anumite locuri⁵⁷. Concentrarea locuințelor de suprafață unele lângă altele, spre deosebire de aspectul împrăștiat al bordeielor, ar putea fi legată de activitățile agricole, care necesitau un efort comun și deci un grad mai înalt de agregare a societății. Așa cum remarcă Bailey, cea mai importantă structură pusă în legătură cu locuințele de suprafață după 6500 BC în sud-estul Europei este familia ca instituție socială semnificativă, în care se luau decizii economice și sociale. Astfel, înmormântarea copiilor sub case sau prezența sau ruperea (intenționată sau nu) a figurinelor antropomorfe ar putea fi legată de locurile de ceremonie pentru includerea de noi membri în familia respectivă. Așa cum indivizii își obțineau identitatea prin încorporarea în diferite familii, tot așa și locuințele respective aveau propria identitate legată de mărime, conținut și alte particularități, iar activitățile de cooperare între aceste familii, precum și aspectele legate de competiție și conflict formau țesătura socială a așezării respective⁵⁸.

Referitor la locuințele de suprafață din cadrul fazei Giulești a culturii Boian, datele de care dispunem sunt foarte sărace. Avem informații din așezările de la Gălățui-„Movila Berzei” (pl. II, fig. 1 și fig. 3), de la Piatra Sat-„Vadul Codrii”, de la Siliștea-„Conac” și de la Lăceni-„Măgura” (*tell* 008).

La Gălățui-„Movila Berzei” autorul cercetărilor vorbește de două niveluri de locuire – în primul dintre acestea au fost descoperite șapte colibe, cu chirpici, resturi de vetre și unelte și așchii de silex, însă nu avem niciun plan publicat și nici nu sunt precizate detalii despre organizarea spațială a așezării⁵⁹. La Piatra Sat-„Vadul Codrii” sunt precizate șase locuințe de suprafață dispuse în două șiruri paralele și de o locuință cu caracter special, însă planul publicat nu susține deloc aceste aserțiuni⁶⁰. În cazul celorlalte două așezări menționate, Siliștea-„Conac” și Lăceni-„Măgura”, au fost descoperite doar câte o locuință de suprafață în fiecare, lucru ce le face irelevante pentru discuția noastră, din acest punct de vedere.

Situația de la Siliștea-„Conac” este foarte interesantă din alt punct de vedere. Aici au fost descoperite resturile unei locuințe de suprafață, o „platformă” interpretată ca o zonă unde se depozitau resturile menajere și nouă gropi cu materiale arheologice precum vase întregi sau întregibile, fragmente de vatră, oase de animale, unelte de piatră și os, unelte de corn, melci, scoici. De asemenea, „platforma” avea numeroase albieri în care s-au găsit oase de animale, cochilii de melci și de scoici și fragmente ceramice Boian-Giulești⁶¹. Așezarea de la Iskrița I din sud-estul Bulgariei, datată în Chalcoliticul timpuriu, oferă date surprinzător de asemănătoare cu cele prezentate mai sus. Astfel, au fost descoperite 10 gropi cu materiale preistorice (ceramică fină, unelte de silex, oase de animale, fragmente de

⁵⁷ *Ibidem*, p. 158–159.

⁵⁸ *Ibidem*, p. 160.

⁵⁹ Neagu, *Neoliticul mijlociu...*, p. 92–93.

⁶⁰ Nica, Ciucă, *loc. cit.*, p. 18, fig. 1.

⁶¹ Sârbu, Pandrea, *loc. cit.*, p. 28.

rășniță), concentrate mai ales în partea de nord a sitului. Pentru autorii studiului, spargerea și depunerea structurată a ceramicii în gropi era o practică socială comună la Iskrița. Probabil că această practică a început în Chalcoliticul timpuriu și era însoțită de consumul și/sau depunerea de hrană în mod „ritual”, activitatea continuând apoi timp de secole. Iskrița este considerat un loc cu semnificație specială, un loc în care se performau practici sociale semnificative pentru comunitatea respectivă⁶². Situl de la Siliștea-„Conac” având printre cele mai ridicate procente de animale sălbatice dintre așezările Boian⁶³, ne putem gândi la eventuale ceremonii legate de vânătoare, de exemplu⁶⁴.

Întorcându-se la tipurile de așezări din faza Giulești a culturii Boian, o statistică pe datele disponibile în literatură ne arată o preferință a comunităților respective pentru terasele Dunării, dar și ale unor lacuri și râuri din Câmpia Română (fig. 1). În ceea ce privește structurile de locuire, acestea sunt foarte puțin cunoscute, fie din lipsa unor săpături sistematice, fie din nepublicarea acestora în literatura de specialitate (fig. 2). De asemenea, dacă privim în ansamblu așezările cu structuri de locuire precizate în literatură, statistica arată o aparentă preponderență a așezărilor cu bordeie (fig. 3).

Locuințele sunt trăsături imobile puse în anumite aranjamente în spațiu, aranjamente care satisfac nevoile și ideile oamenilor care le creează. Ca produse ale practicilor tehnologice, locuințele sunt artefacte ale unei anume culturi și exprimă condiția socială a creatorilor lor⁶⁵. Pentru a investiga complexitatea arhitecturii neolitice, s-a sugerat faptul că o locuință din această perioadă trebuie văzută prin cele patru faze ale evoluției sale, și nu ca un singur produs: construcția, utilizarea, menținerea și distrugerea ei⁶⁶.

Locuința neolitică era piesa centrală în societate, deoarece constituia cea mai mare și mai complexă unitate de producție și încorpora activitățile sociale și artefactele. Locuințele distruse intenționat prin foc devin o sursă de legitimare a controlului asupra resurselor agricole sau asupra unei așezări anume⁶⁷. Indicii ale unei asemenea practici avem și în faza Giulești a culturii Boian⁶⁸, însă avem prea puține date pentru a putea trage concluzii în acest sens.

---

⁶² J. C. Chapman, B. Gaydarska, *Does enclosure make a difference? A View from the Balkans*, în A. Harding, S. Sievers, N. Venclová (eds.), *Enclosing the Past: inside and outside in prehistory*, Sheffield Archaeological Monographs 15, 2006, p. 35.

⁶³ A. Bălășescu, V. Radu, *Culesul, pescuitul și vânătoarea în cultura Boian pe teritoriul României*, SP 1, p. 75 și fig. 2.

⁶⁴ Discuția se poate extinde și asupra așezării de la Isaccea-„Suhat”, de asemenea cu un procentaj relativ mare de animale sălbatice în raport cu alte așezări Boian. Datele publicate până acum sunt însă insuficiente pentru a trage vreo concluzie pertinentă în această direcție.

⁶⁵ Mirjana Stevanović, *The Age of Clay: The Social Dynamics of House Destruction*, *Journal of Anthropological Archaeology* 16, 4, 1997, p. 341.

⁶⁶ *Ibidem*, p. 342.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 387–388.

⁶⁸ Neagu, *Neoliticul mijlociu...*, p. 93.

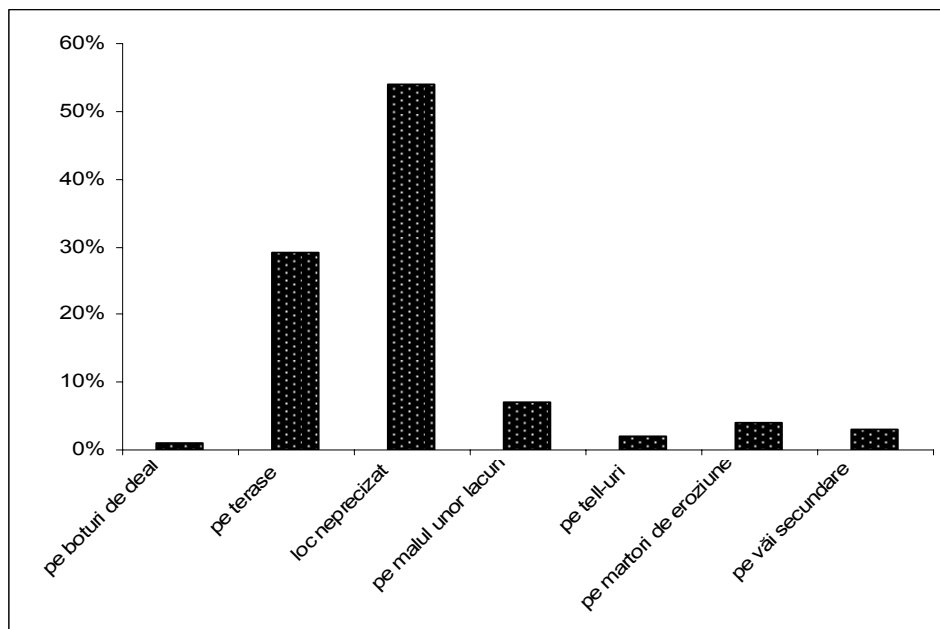

Fig. 1. Tipuri de așezări Boian-Giulești în funcție de poziția geografică.

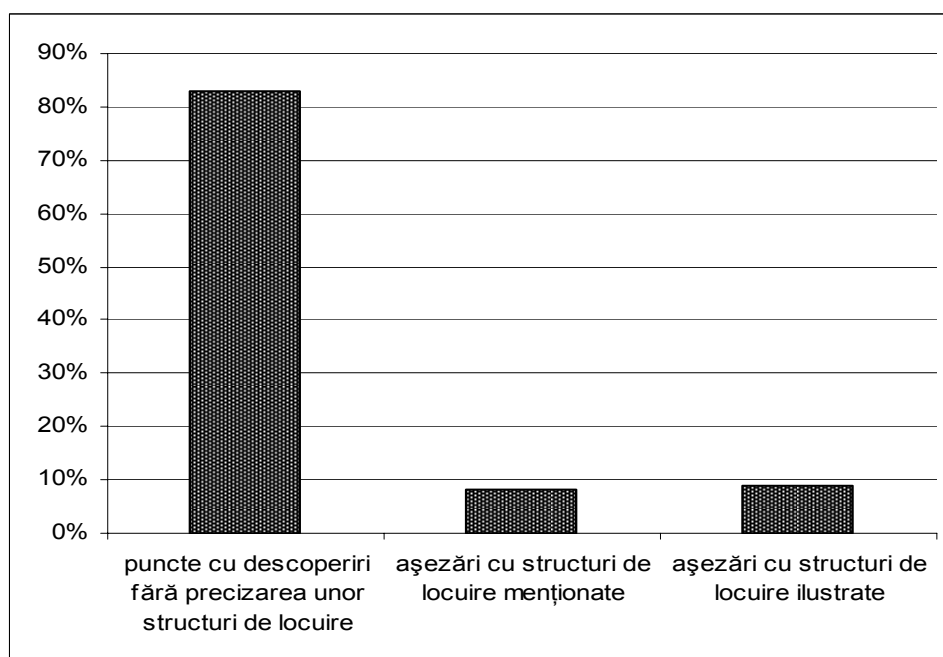

Fig. 2. Structura informațiilor privind descoperirile de tip Boian-Giulești.

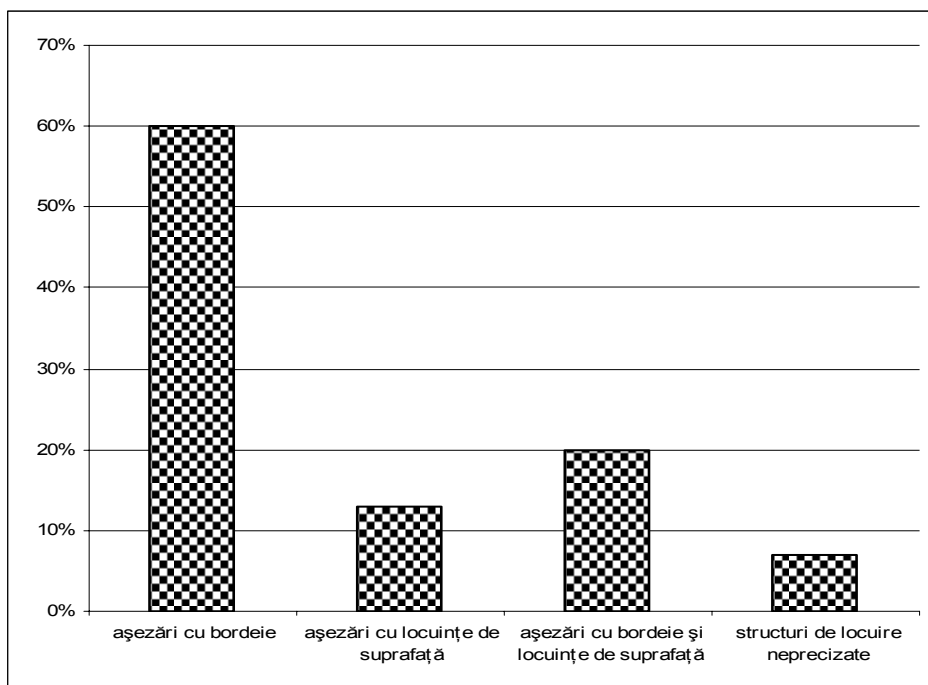

Fig. 3. Tipuri de locuințe în cadrul așezărilor Boian-Giulești cu structuri de locuire menționate în literatură.

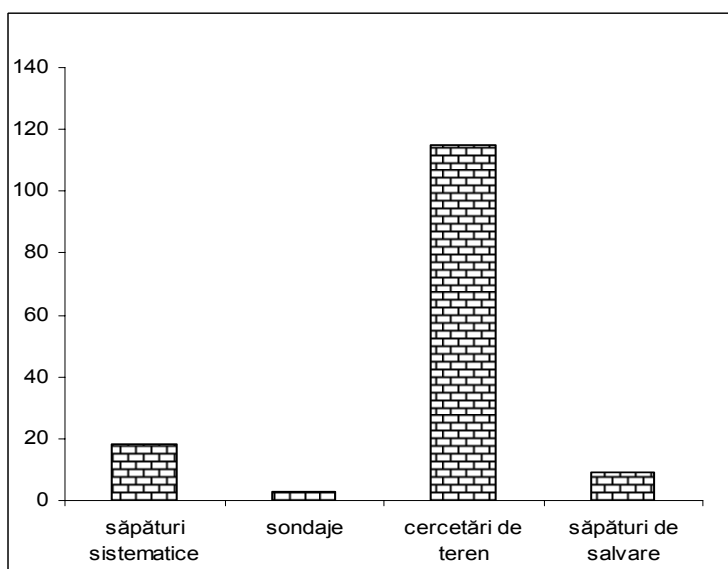

Fig. 4. Tipurile de cercetare în ceea ce privește faza Giulești a culturii Boian.

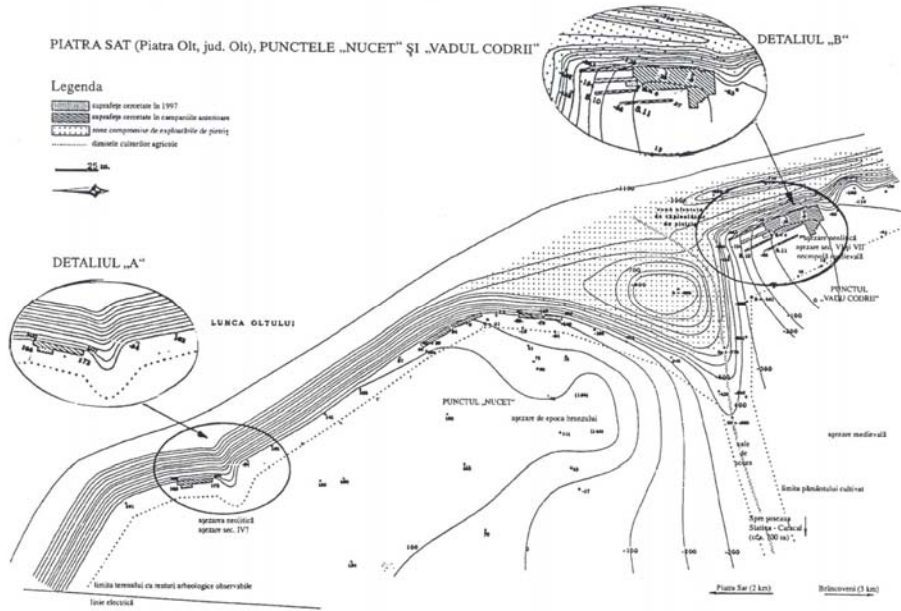

Fig. 5. Așezările de la Piatra Sat, punctele „Vadul Codrii” și „Nucet” (după M. Nica, 1999).

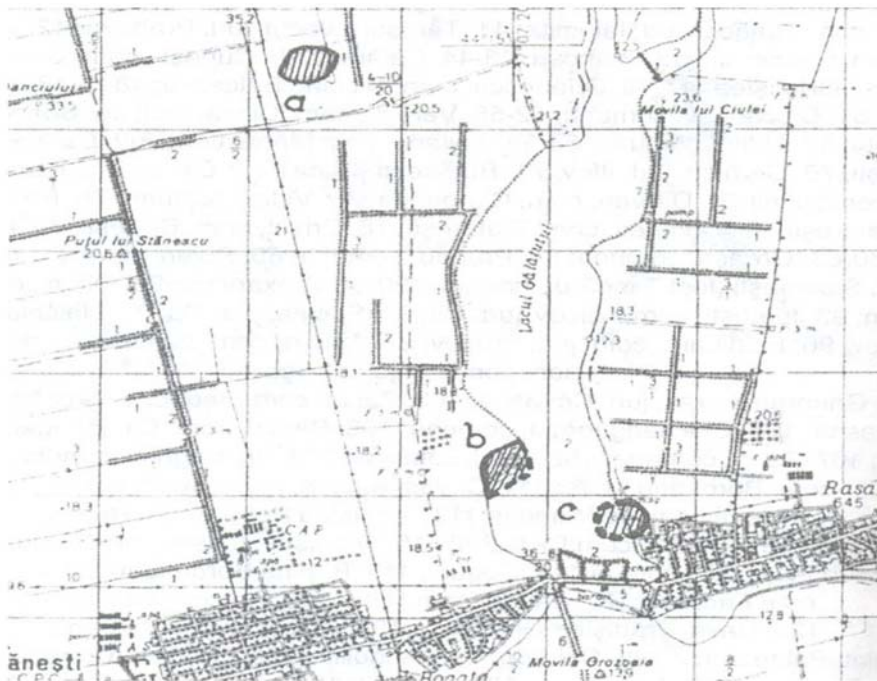

Fig. 6. Așezările de la Gălățui-„Movila Berzei” (a) Bogata (b) și Rasa (c) (după M. Neagu, 2003).

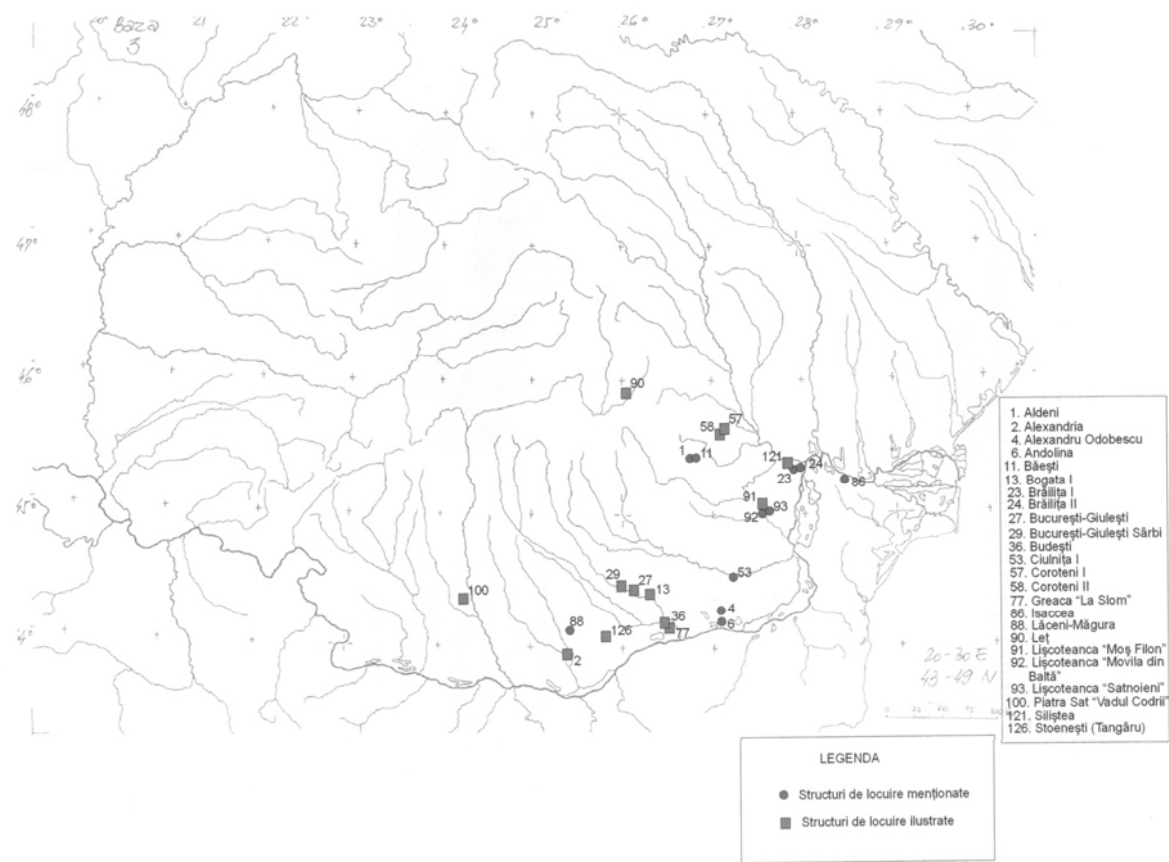
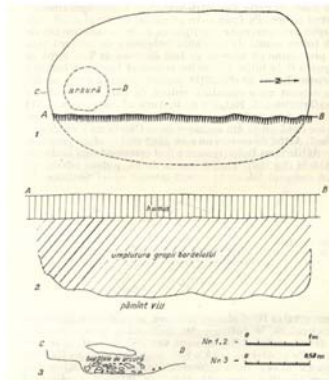
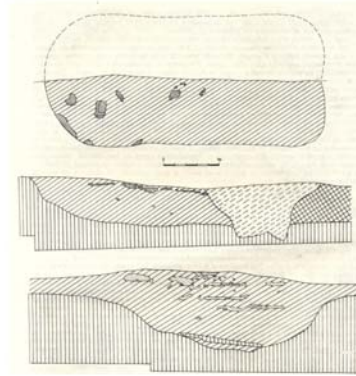

Fig. 7. Așezările Boian-Giulești (numerele de pe hartă corespund cu cele din catalog).

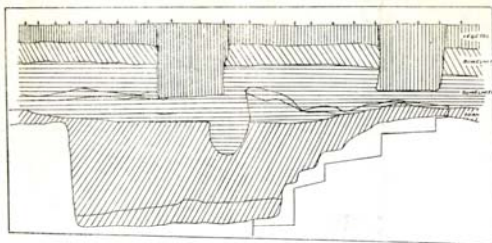

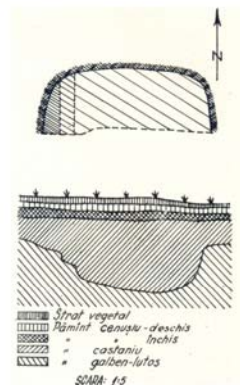
1

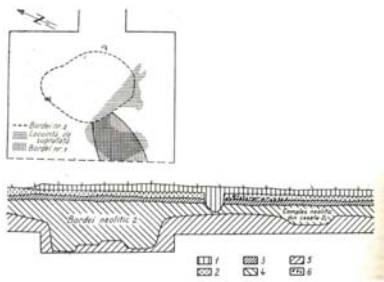
2

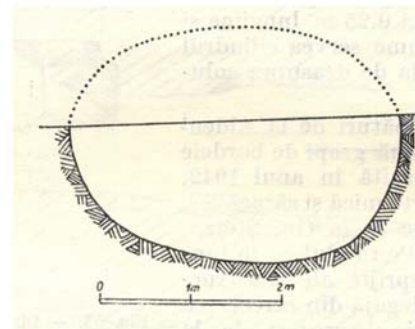
3

4

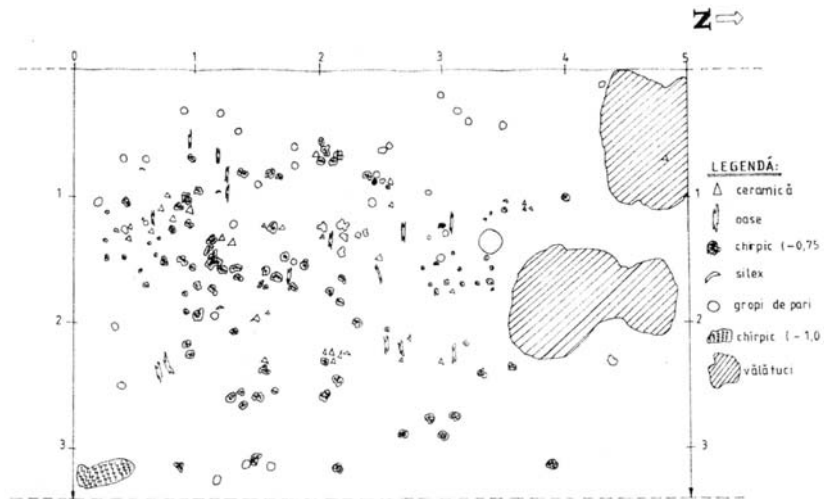

5

6

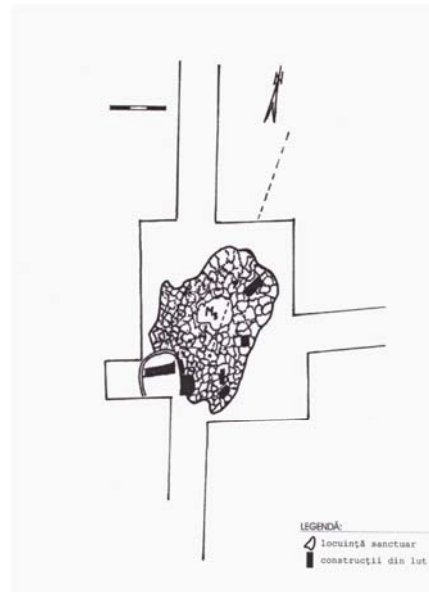
Pl. I. Bordeie Boian-Giulești. 1. Bogata II (după E. Comșa, 1974); 2. Greaca (după E. Comșa, 1974); 3. Lișcoteanca-„Moș Filon” (după N. Harțușe, 1981–1983); 4. București-Cățelul Nou (după V. Leahu, 1963); 5. București-Giulești Sârbi (după V. Leahu, 1963); 6. București-Giulești (după E. Comșa, 1974).

1

2

3

Pl. II. Locuințe de suprafață. 1. Gălățui-„Movila Berzei”, nivelul III/1 (după M. Neagu, 2003); 2. București-Giulești Sârbi (după V. Leahu, 1963); 3. „Sanctuarul” de la Gălățui-„Movila Berzei”, nivelul III/2 (după M. Neagu, 2001).

III. În loc de concluzii

Dacă privim în ansamblu datele disponibile în literatură referitoare la așezările fazei Giulești a culturii Boian, observăm, pe de o parte, procentul foarte mic al săpăturilor sistematice (fig. 4), iar pe de altă parte, nepublicarea unor săpături importante sau publicarea lor parțială sau la standarde necorespunzătoare. Astfel, ne confruntăm cu o cvasiabsență a planurilor care să indice plasarea în spațiu a locuințelor⁶⁹, iar atunci când aceste planuri există, fie aparțin unor așezări distruse (Cățelu Nou, Giulești-Sârbi), fie sunt neclare (Piatra Sat-„Vadul Codrii”). Toți acești factori fac din reconstituirea tipului de habitat caracteristic fazei Giulești o misiune foarte dificilă.

IV. Catalogul descoperirilor Boian-Giulești*

1. **ALDENI**, com. Cernătești, jud. Buzău; a) „Gurguiul Balaurului”; b) așezare pe un bot de deal, mărginită în trei părți de râpe adânci, în valea râului Slănic, cu o suprafață de cca 2000 de m²; c) săpături sistematice în anii 1940, 1942, 1943 (Gh. Ștefan) și 1955 (Gh. Ștefan și E. Comșa); d) nivel Boian-Bolintineanu, nivel Boian-Giulești, suprapus de trei niveluri aparținând aspectului Stoicani-Aldeni (denumit și Aldeni II sau Gumelnița-Ariușd în literatura de specialitate); e) două bordeie și multă ceramică specifică; f) Gh. Ștefan, *Raport asupra săpăturilor de pe dealul „Balaurul”, comuna Aldeni, jud. Buzău*, p. 31-34; idem, *Raport asupra săpăturilor și cercetărilor arheologice de la Băești-Aldeni (jud. Buzău)*, p. 74-76, ambele în *Raport asupra activității Muzeului Național de Antichități în anii 1942 și 1943*, București, 1944; Gh. Ștefan, E. Comșa, *Săpăturile arheologice de la Aldeni*, MCA III, 1957, p. 93-102; E. Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, București, 1974, p. 32, 126, fig. 38; M. Neagu, *Neoliticul mijlociu la Dunărea de Jos*, Călărași, 2003, p. 94, 106.
2. **ALEXANDRIA**, jud. Teleorman; a) „La Hectare”; b) așezare distrusă de construcția unui pod; c) săpături de salvare în anul 1956, B. Mitrea și C. Preda; d) nivel Boian-Giulești și nivel Dridu; e) un bordei păstrat parțial și o „groapă de bucate”; f) Bucur Mitrea, Constantin Preda, *Săpăturile de salvare de la Alexandria*, MCA V, 1959, p. 175-181; E. Comșa, *op. cit.*, p. 35.
3. **ALEXANDRIA**, jud. Teleorman; c) cercetări de suprafață, I. Spiru; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 207.
4. **ALEXANDRU ODOBESCU**, sat Gălățui, jud. Călărași; a) „Movila Berzei”; b) așezare situată pe terasa lacului Gălățui; c) săpături sistematice în anii 1980-1983,

⁶⁹ Importanța acestui aspect este relevantă de toate studiile de analiză spațială; vezi, de exemplu, Marion Cutting, *The use of spatial analysis to study prehistoric settlement architecture*, OxfJA 22, 1, 2003, p. 1-21.

* Pentru alcătuirea catalogului descoperirilor am folosit, în funcție de informațiile disponibile, următoarea fișă-standard: a) localizarea punctului în care se află descoperirea; b) forma de relief, sistemul de îngrădire și dimensiunile așezării; c) caracterul, autorul și anii cercetării (cercetări de suprafață, descoperiri întâmplătoare, săpături de salvare, sondaje, cercetare sistematică); d) stratigrafia; e) complexe de locuire (locuințe, vetre, gropi); f) bibliografie.

- 2000, Niță Anghelescu și Marian Neagu; d) nivel Boian-Bolintineanu suprapus de un nivel steril, la rândul lui suprapus de două niveluri (III/1 și III/2), aparținând fazei Giulești; e) primul nivel (III/1) se caracterizează prin bordeie și colibe, iar cel de-al doilea (III/2) este mult mai intens locuit, conținând bordeie, colibe și locuințe de suprafață, printre care și un „sanctuar”; așezarea este delimitată la VNV de un șanț cu o adâncime de 0,75 m și o lățime de 1,10 – 1,35 m; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 163; M. Neagu, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 22–23; idem, *op. cit.*, p. 91–93; M. Neagu, *Aspecte ale organizării spațiului în așezările neolitice dezvoltate la Dunărea de Jos*, CCDJ XVI-XVII, 2001, p. 15–28.
5. **AMARA**, jud. Ialomița; c) cercetări de suprafață, E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 151; M. Neagu, *op. cit.*, p. 106.
  6. **ANDOLINA**, com. Ciocănești, jud. Călărași; b) așezare în malul terasei înclinată pe care se află satul Andolina; c) cercetări de suprafață în anul 1953, N. Anghelescu; d) nivel de locuire Boian-Giulești; e) bordeie și vetre; f) N. Anghelescu, *Cercetări și descoperiri arheologice în raioanele Călărași și Slobozia*, SCIV VI, 1–2, p. 318; M. Neagu, *op. cit.*, p. 106.
  7. **ANDRĂȘEȘTI**, com. Andrășești, jud. Ialomița; b) așezare pe terasa înaltă a Ialomiței; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 106.
  8. **ARIUȘD**, com. Vâlcele, jud. Brașov; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 213.
  9. **BALDOVINEȘTI**, com. Vlădeni, jud. Prahova; b) așezare; c) cercetări sistematice, N. Harțuche; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 120; N. Harțuche, *Preliminarii la repertoriul arheologic al județului Brăila*, ISTROS I, Brăila, 1980, p. 306; M. Neagu, *op. cit.*, p. 106.
  10. **BANCU**, com. Ciucsângeorgiu, jud. Harghita; a) „Pototzki Kert”; b) așezare parțial distrusă pe o terasă înaltă, la poalele căreia curge pârâul Fișag; c) cercetări de suprafață și un mic sondaj; d) nivel Boian-Giulești suprapus de altul Ariușd; există și un bogat nivel Precucuteni I; f) Z. Székely, *Raport preliminar asupra sondajelor executate de Muzeul regional Sf. Gheorghe în anul 1956*, MCA V, 1959, p. 243; S. Marinescu-Bîlcu, A. László, EAIVR, p. 156, vocea „Bancu”.
  11. **BĂEȘTI**, com. Cernătești, jud. Buzău; b) așezare în lunca Băeștilor; c) cercetări de suprafață în anul 1943, Gh. Ștefan; d) nivel Boian-Giulești suprapus de un nivel cu ceramică lucrată la roată; e) bordeie; f) Gh. Ștefan, *Raport asupra săpăturilor și cercetărilor arheologice de la Băești-Aldeni (jud. Buzău)*, Raport asupra activității Muzeului Național de Antichități în anii 1942 și 1943, București, 1944, p. 75; M. Neagu, *op. cit.*, p. 106.
  12. **BĂLAIA**, com. Smeeni, jud. Buzău; c) cercetări arheologice V. Teodorescu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 106.
  13. **BOGATA I**, com. Grădiștea, jud. Călărași; b) așezare pe malul vestic al lacului Gălățui; c) cercetări de suprafață N. Anghelescu în 1953 și săpături sistematice E. Comșa în anii 1953–1955; e) bordei cu vatră și resturile unei locuințe de suprafață cu podea-platformă; f) N. Anghelescu, *loc. cit.*, p. 318; E. Comșa, *Săpăturile de salvare de la Bogata și Boian*, MCA V, 1959, p. 115–121; Idem, *op. cit.*, p. 34.
  14. **BOGATA V**, com. Grădiștea, jud. Călărași; c) cercetări de suprafață E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 165.
  15. **BOGATA VI**, com. Grădiștea, jud. Călărași; c) cercetări de suprafață E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 166.

16. **BORA I**, oraș Slobozia, jud. Ialomița; c) cercetări de suprafață E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 149.
17. **BORA II**, oraș Slobozia, jud. Ialomița; c) cercetări de suprafață E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 150.
18. **BORCEA**, jud. Călărași; b) așezare pe terasa brațului Borcea; c) cercetări de teren V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
19. **BORDUȘANI**, jud. Ialomița; a) „Popină”; b) așezare situată pe un grind de eroziune; c) cercetări de teren I. Munteanu, N. Conovici, M. Neagu, V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
20. **BOȘNEAGU**, com. Dorobanțu, jud. Călărași; b) așezare pe terasa joasă; c) cercetări de suprafață E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 150; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
21. **BRĂDUȚ**, jud. Covasna; b) ceramică Boian-Giulești descoperită în mantaua unui tumul de epoca bronzului; f) G. Westen, *Archiv des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde IX*, I Heft, Brașov, 1870, p. 18–27; Hermann Schroller, *Die Stein und Kupferzeit Siebenbürgens*, Berlin, 1933, p. 75, nr. 69, pl. 21, 1–8; E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 220.
22. **BRĂILA**, jud. Brăila; b) așezare în municipiul Brăila; c) cercetări arheologice N. Harțușe și Fl. Anastasiu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 119; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
23. **BRĂILIȚA I**, jud. Brăila; a) cărămidăria nr. 1; b) așezare pe marginea terasei pe aproape 1000 de m; c) săpături de salvare în anii 1961 și 1965, N. Harțușe și Fl. Anastasiu; e) trei bordeie aproape ovale, unul dintre ele cu vatră în interior; f) N. Harțușe, Fl. Anastasiu, Brăilița. Așezări și cimitire omenești datând din epoca neolitică până în pragul orânduirii feudale, Brăila, 1968, p. 9–10.
24. **BRĂILIȚA II**, jud. Brăila; a) „Vadul Catagaței”; b) așezare pe terasa inferioară a Dunării, parțial distrusă de o cărămidărie; c) săpături de salvare în anul 1955, N. Harțușe și I. T. Dragomir; d) nivel Boian-Giulești suprapus de un nivel Gumelnița A2 târziu – B1; e) colibe cu vetre, modele de locuință din lut; f) N. Harțușe, I. T. Dragomir, *Săpăturile arheologice de la Brăilița. Raport preliminar*, MCA III, 1957, p. 129–147; N. Harțușe, *Săpăturile arheologice de la Brăilița*, MCA V, 1959, p. 221–226.
25. **BUCUREȘTI-CĂȚELU NOU**; b) așezare pe malul lacului Colentina, pe un pinten de deal; c) săpături de salvare în anul 1960, V. Leahu; d) nivel Boian-Giulești, nivel Glina, nivel Tei, nivel hallstattian timpuriu și nivel geto-dacic; e) trei bordeie și o groapă; f) V. Leahu, *Raport asupra săpăturilor arheologice efectuate în 1960 la Cățelu Nou*, CAB I, 1963, p. 17–21.
26. **BUCUREȘTI-FUNDENI**; c) cercetări Dinu V. Rosetti; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 183.
27. **BUCUREȘTI-GIULEȘTI**; b) așezare pe o vale secundară, distrusă de o carieră de nisip; c) săpături arheologice în anul 1953, E. Comșa; e) două gropi la câțiva metri una de alta (bordeie?); f) E. Comșa, *Săpăturile arheologice din sectorul Giulești, Studii și referate privind istoria României I*, 1954, p. 303–309; E. Comșa, *op. cit.*, p. 126; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
28. **BUCUREȘTI-GIULEȘTI II**; c) cercetări Dinu V. Rosetti; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 182.
29. **BUCUREȘTI-GIULEȘTI SÂRBI**; a) la cca 100 de m de ruinele Mănăstirii Chiajna; b) așezare pe un martor de terasă, în mare parte distrusă; c) săpături de salvare, Valeriu Leahu, în anul 1958; d) nivel Boian-Giulești, nivel steril, nivel Tei, groapă

- sec. IV p. Chr., bordei sec. X-XI p. Chr.; e) două bordeie, o locuință de suprafață și un complex neclar; f) V. Leahu, *Săpăturile arheologice de salvare de la Giulești-Sârbi*, CAB I, 1963, p. 179–219 și 256–259; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
30. **BUCUREȘTI-GLINA**; b) așezare pe malul lacului Glina; c) cercetări arheologice M. Petrescu-Dâmbovița; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 187; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
31. **BUCUREȘTI-MILITARI**; a) „Câmpul lui Boja”; b) săpături de salvare în anul 1958, V. Zirra; f) V. Zirra, Gh. Cazimir, *Unele rezultate ale săpăturilor arheologice de la Câmpul Boja din cartierul Militari*, CAB I, 1963, p. 49.
32. **BUCUREȘTI-PANTELIMON**; c) săpături arheologice în anul 1958, Margareta Constantiniu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 184; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
33. **BUCUREȘTI-RUDENI**; c) cercetări Dr. Ghertner; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 177.
34. **BUCUREȘTI-SLOBOZIA**; c) cercetări Petre Roman; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 180.
35. **BUCUREȘTI-STRĂULEȘTI**; c) cercetări Margareta Constantiniu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 176.
36. **BUDEȘTI**, jud. Călărași; b) așezare pe un bot de terasă în stânga râului Dâmbovița; c) săpături de salvare V. Sârbu, S. Pandrea, M. Șimon, P. Damian, T. Popa; d) nivel Boian-Giulești suprapus de un nivel de sec. III–II a. Chr.; e) un bordei, un cuptor și patru gropi; f) V. Sârbu *et alii*, *Săpăturile arheologice de la Budești, jud. Călărași*, ISTROS VIII, 1997, p. 147–151.
37. **CĂLĂRAȘI I**, jud. Călărași; a) „Grădiștea Călărași”; b) așezare pe un martor de eroziune al brațului Borcea; c) cercetări de teren Niță Anghelescu în anul 1953; f) N. Anghelescu, *loc. cit.*, p. 326; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107.
38. **CĂLĂRAȘI II**, jud. Călărași; c) cercetări de teren Niță Anghelescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 160.
39. **CĂZĂNEȘTI**, jud. Ialomița; b) așezare pe teritoriul comunei Căzânești; c) cercetări de suprafață E. Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 155; M. Neagu, *op. cit.*, p. 107–108.
40. **CÂNDEȘTI DE JOS**, com. Vernești, jud. Buzău; c) cercetări arheologice Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 129; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
41. **CÂNDEȘTI**, jud. Vrancea; a) „Curături”; b) resturi de locuire pe un promontoriu de terasă mijlocie; c) sondaj Victor Bobi, în anul 1972; d) nivel Boian-Giulești; e) bordei de mari dimensiuni și formă ovală, cu vatră; f) V. Bobi, *Un atelier de prelucrare a silixului și a pietrei aparținând culturii Boian, descoperit la Căndești-Vrancea*, VRANCEA I, Focșani, 1978, p. 7–19.
42. **CÂNDEȘTI**, jud. Vrancea; a) „La Cuptor”; b) așezare pe valea pârâului Oreavu, în apropierea podului C.F.R.; c) descoperire prof. I. Ciurăscu în anul 1970; e) în urma prăbușirii unui mal se vedeau urmele unei vetre, cenușă și bucăți de chirpici; f) V. Bobi, *loc. cit.*, p. 7, nota 2.
43. **CÂRLOMĂNEȘTI**, com. Vernești, jud. Buzău; c) cercetări arheologice V. Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 128; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
44. **CEGANI**, com. Bordușani, jud. Ialomița; b) așezare pe terasa Dunării; c) cercetări de teren V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
45. **CERNAVODA**, jud. Constanța; a) pe teritoriul orașului Cernavoda; b) așezare pe terasa Dunării; c) cercetări arheologice S. Morintz, D. Berciu, P. Roman; f) S. Morintz, D. Berciu, P. Diaconu, Șantierul arheologic Cernavoda, SCIV V, 1–2, p. 151–160; E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 147; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.

46. **CERNICA**, jud. Ilfov; b) așezare situată pe teritoriul comunei Cernica; c) cercetări de teren S. Morintz, E. Comșa; f) S. Morintz, *Die Jungsteinzeitliche Funde in Cernica*, DACIA VIII, N.S., 1963, p. 44.
47. **CHIOARA**, com. Vlădeni, jud. Ialomița; c) cercetări de teren I. Munteanu și V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
48. **CHIRNOGI**, jud. Călărași; b) așezare pe terasa Dunării; c) cercetări arheologice Done Șerbănescu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
49. **CHITILA**, jud. Ilfov; a) „Fermă”; b) așezare de tip tell, parțial distrusă; c) cercetări arheologice Vasile Boroneanț; d) nivel Boian-Bolintineanu (Vădastra în concepția lui V. Boroneanț), nivel Boian-Giulești, nivel Boian-Spanțov, apoi șapte niveluri gumelnițene; f) V. Boroneanț, *Chitila Fermă. Studiu monografic*, CAB VI, 2004, p. 47–82.
50. **CIUCĂNEȘTI**, jud. Călărași; a) „La grajduri”; b) așezare situată pe malul fostului lac Boian; c) cercetări de teren N. Angheliescu, E. Comșa, M. Neagu; f) N. Angheliescu, *loc. cit.*, p. 318; E. Comșa, *op. cit.*, p. 34; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
51. **CIOROGÂRLA**, jud. Ilfov; b) așezare situată pe teritoriul comunei Ciorogârla; c) cercetări de teren Petre Roman; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 188; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
52. **CIUCSĂNGEORGIU**, jud. Harghita; b) ceramică Boian-Giulești de pe o terasă situată între pârâurile Martonos și Fisák; f) Z. Székely, *loc. cit.*, p. 243.
53. **CIULNIȚA I**, jud. Ialomița; a) la 1 km est de comuna Ciulnița; b) așezare pe terasa înaltă a Ialomiței; c) săpături sistematice în anii 1992–1996; e) o locuință de suprafață, cinci bordeie orientate diferit, cu dimensiuni variabile și câteva gropi de formă ovală și rotundă; f) S. Marinescu-Bîlcu, Elena Rența, Gh. Matei, *Ciulnița, jud. Ialomița*, Cronică Cercetărilor Arheologice. Campania 1994, Cluj, 1995, p. 21; Idem, *Ciulnița, jud. Ialomița*, Cronică Cercetărilor Arheologice. Campania 1995, Brăila, 1996, p. 33.
54. **CIULNIȚA II**, jud. Ialomița; b) așezare pe un martor de eroziune; c) cercetări de teren N. Angheliescu; f) N. Angheliescu, *loc. cit.*, p. 324–325.
55. **COCORĂȘTI**, jud. Prahova; a) „Grind”; b) așezare situată pe teritoriul comunei Cocorăști; c) cercetări de teren Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 158; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
56. **COPUZU**, com. Balaciu, jud. Ialomița; b) așezare situată pe terasa înaltă a Ialomiței; c) cercetări de teren Eugen Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 156; M. Neagu, *op. cit.*, p. 108.
57. **COROTENI I**, com. Slobozia Bradului, jud. Vrancea; a) „Cetățuia”; b) așezare pe versantul alăturat terasei; c) săpături arheologice Victor Bobi; d) nivel Boian-Giulești (etapa Coroteni, după V. Bobi), nivel Monteoru IC 4, nivel sec. II–III p. Chr.; e) cinci locuințe, una dintre ele (L2) cu vatră; f) V. Bobi, *O nouă etapă de locuire a purtătorilor culturii Boian descoperită la Coroteni-Vrancea*, VRANCEA V–VIII, Focșani, 1987, p. 321–330.
58. **COROTENI II**, com. Slobozia Bradului, jud. Vrancea; a) „Ilie Pavel”; b) așezare pe terasa pârâului Vărzaru; c) săpături de salvare Victor Bobi, în anul 1985; e) două locuințe Boian-Giulești; f) V. Bobi, *O nouă așezare ce aparține neoliticului mijlociu – cultura Boian descoperită la Coroteni-Vrancea*, VRANCEA VIII–IX, Focșani, 1991, p. 9–16.
59. **COSLOGENI**, com. Roseți, jud. Călărași; a) „Km. 80”; b) așezare situată pe terasa Borcei; c) cercetări de teren V. Culică, M. Neagu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.

61. **COVASNA**, jud. Covasna; f) H. Schroller, *op. cit.*, p. 78, nr. 140; E. Comșa, *op. cit.*, p. 35.
62. **CRIVĂȚ**, com. Budești, jud. Călărași; a) „La Islaz”; b) așezare situată în prelungirea văii Gentei; c) cercetări de suprafață D. Berciu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 194; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
63. **CUCUIEȚI**, com. Plătărești, jud. Călărași; b) așezare situată pe terasa Dâmboviței; c) cercetări de teren Eugen Comșa, în anul 1959; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 193; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
64. **CUNEȘTI**, com. Grădiștea, jud. Călărași; a) „Gârla”; b) așezare situată pe terasa joasă a iezelui Călărași; c) cercetări de teren Niță Anghelescu; f) E. Comșa, *Așezarea gumelnițeană „Măgura Cuneștilor”*, MCA I, S.N., 1999, p. 38, fig. 22, pct. 8; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
65. **DÂRVARI**, com. Ciorogârla, jud. Ilfov; b) așezare situată pe teritoriul comunei Ciorogârla; c) cercetări de teren Petre Roman; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 190; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
66. **DRIDU**, jud. Ilfov; a) „Cotul lui Buruiiană”; b) așezare situată pe terasa înaltă a Ialomiței; c) cercetări de suprafață M. Neagu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
67. **ERESTEGHIN**, jud. Covasna; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 225.
68. **FĂUREI**, com. Ulmu, jud. Călărași; b) așezare situată pe terasa Mostiștei; c) cercetări de teren S. Morintz, E. Comșa, N. Anghelescu, M. Neagu, V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
69. **FÂNTÂNELE**, jud. Prahova; a) „Pe Vâlcele”; b) așezare situată pe teritoriul comunei Fântânele; c) sondaje efectuate de Victor Teodorescu, în anii 1963 și 1965; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 134; V. Teodorescu, *EAIVR*, vol. II, D-L, p. 128, vocea „Fântânele”, nr. 3; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
70. **FELDIOARA**, jud. Brașov; a) „Dealul Cetății”; b) așezare; c) săpături sistematice Eugen Comșa, în anii 1963–1965; d) nivel Starčevo-Criș, două niveluri Boian-Giulești, două niveluri Cucuteni-Ariuşd, slabe urme Glina, Hallstatt timpuriu, nivel geto-dacic; f) E. Comșa, *Cultura Boian în Transilvania*, SCIV XVI, 4, 1965, p. 629–645; idem, *EAIVR*, vol. II, D-L, p. 129-130, vocea „Feldioara”; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
71. **GĂLBINAȘI**, jud. Buzău; b) așezare situată pe raza comunei Gălbinași; c) cercetări arheologice Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 141; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
72. **GHINOAICA**, com. Fântânele, jud. Prahova; a) la confluența pârâului Șcheianca cu valea Riciului; b) așezare; c) cercetări arheologice Victor Teodorescu; d) nivel al culturii ceramicii liniare de aspect Sudiți, nivel Boian-Giulești, perforate de morminte Monteoru Ia-lia; f) V. Teodorescu, *EAIVR*, vol. II, D-L, p. 189, vocea „Ghinoaica”.
73. **GIURGIU**, jud. Giurgiu; a) „Malu Roșu”; c) cercetări Gh. Rădulescu și M. Ionescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 202.
74. **GIURGIU**, jud. Giurgiu; a) „Slobozia I”; c) cercetări Gh. Rădulescu și M. Ionescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 203; M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
75. **GIURGIU**, jud. Giurgiu; a) „Slobozia II”; c) cercetări Gh. Rădulescu și M. Ionescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 204.
76. **GRĂDIȘTEA**, com. Grădiștea, jud. Călărași; c) cercetări de teren Niță Anghelescu; f) N. Anghelescu, *loc. cit.*, p. 325.

77. **GRĂDIȘTEA**, com. Grădiștea, jud. Călărași; a) „Grădiștea Ceacu”; b) așezare situată pe malul iezeralui Călărași; c) cercetări de teren M. Neagu, V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 109.
78. **GREACA**, jud. Giurgiu; a) „La Slom”; b) așezare pe terasa lacului Greaca; c) săpături de salvare Eugen Comșa, în anul 1954; e) groapa unui bordei de la începutul fazei Giulești, în pământul de umplutură al acesteia găsindu-se resturile unei vetre, unelte și ceramică specifică; f) E. Comșa, *Cercetări arheologice în preajma lacului Greaca*, SCIV V, 3-4, 1954, p. 589, pct. 46; idem, *Săpături de salvare și cercetări de suprafață în regiunea București*, SCIV VI, 3-4, 1955, p. 411-427.
79. **GREACA**, jud. Giurgiu; a) „La Cruțescu”; b) așezare pe margine de terasă; c) săpături de salvare Eugen Comșa, în anul 1954; f) E. Comșa, *Săpături de salvare și cercetări de suprafață în regiunea București*, SCIV VI, 3-4, 1955, p. 427-431.
80. **GREACA**, jud. Giurgiu; a) „La Țigănie”; b) așezare pe margine de terasă; c) săpături de salvare E. Comșa, în anul 1954; f) E. Comșa, *Săpături de salvare și cercetări de suprafață în regiunea București*, SCIV VI, 3-4, 1955, p. 431.
81. **GREACA**, jud. Giurgiu; a) „La Costinescu”; b) cercetări de suprafață efectuate de E. Comșa în anul 1953; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 197.
82. **HĂLCHIU**, jud. Brașov; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 211.
83. **HĂRMAN**, jud. Brașov; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 214.
84. **HÂRȘOVA**, jud. Constanța; b) așezare situată pe terasa înaltă a Dunării; c) cercetări Doina Galbenu; f) D. Galbenu, *Cercetările arheologice de la Hârșova*, SCIV XIII, 2, 1962, p. 285.
85. **HOTARELE**, jud. Giurgiu; b) așezare situată pe teritoriul comunei Hotarele; c) cercetări de teren E. Comșa, în anul 1953; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 195; M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
86. **IPOTEȘTI**, com. Milcov, jud. Olt; a) „La Conac”; b) așezare pe bot de terasă, parțial distrusă de Olt; c) săpături arheologice E. Comșa; d) nivel Boian-Giulești suprapus de un nivel cu materiale de tip Petru Rareș; f) E. Comșa, *Săpăturile arheologice de la Ipotești*, MCA VIII, 1962, p. 214-216, fig. 3/1.
87. **ISACCEA**, jud. Tulcea; a) „Suhat”; b) așezare pe terasa joasă a Dunării; c) cercetări de suprafață Elena Lăzurcă; săpături sistematice Cristi Micu; d) două niveluri de locuire, cel inferior cu două etape de funcționare; e) opt structuri de locuire cercetate parțial; f) C. Micu, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 23.
88. **JEGĂLIA**, jud. Călărași; b) așezare pe terasa brațului Borcea; c) cercetări de suprafață E. Moscalu, M. Neagu, V. Oprea; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
89. **LĂCENI**, jud. Teleorman; a) „Măgura”; b) așezare de tip tell (TEL 008); c) cercetări de teren Radian Andreescu, Douglass Bailey în anii 1999-2000; e) resturile deteriorate ale unei locuințe de suprafață; f) R. Andreescu, D. Bailey, *Observații preliminare privind locuirea neo-eneolitică pe valea Teleormanului, Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 11-13, fig. 1; R. Andreescu et alii, *Locuirea neo-eneolitică din Valea Teleormanului, zona Lăceni-Măgura (Southern Romanian Archaeological Project)*, Studii de Preistorie 1, 2001, p. 33-46.
90. **LĂTEȘTI**, com. Făcăeni, jud. Ialomița; b) așezare situată pe terasa brațului Borcea; c) cercetări de teren Nicolae Conovici; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
91. **LEȚ**, com. Boroșneu Mare, jud. Covasna; b) așezare în apropierea satului Leț; c) săpături sistematice I. Nestor, E. Zaharia; d) nivel Starčevo-Criș, nivel Boian-Giulești, nivel Ariușd; e) un bordei și o groapă cu materiale specifice fazei Giulești;

- f) I. Nestor, *Raport despre sondajele de la Leț-Vârhegy*, MCA III, 1957, p. 59–63; E. Zaharia, *Angaben über die Boian-Giulești-Kultur. Die Siedlung von Leț*, DACIA XI, N.S., 1967, p. 5–38.
92. **LIȘCOTEANCA**, com. Bordei Verde, jud. Brăila; a) „Moș Filon”; b) așezare pe un pinden de terasă; c) săpături arheologice N. Harțuche, Fl. Anastasiu, V. Sârbu, în anii 1971–1974 și 1979–1980; d) nivel Boian-Giulești, nivel Gumelnița A1, nivel Gumelnița A2 (perforat de morminte sarmatice și de secol X p. Chr.); e) bordeie dispuse la distanță unele de altele; f) S. Pandrea, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, p. 24.
93. **LIȘCOTEANCA**, com. Bordei Verde, jud. Brăila; a) „Movila din Baltă”; b) așezare pe un martor de eroziune; c) săpături arheologice N. Harțuche, Fl. Anastasiu, V. Sârbu, în anii 1971–1974 și 1979–1980; d) nivel Boian-Giulești, nivel Gumelnița A1, nivel Gumelnița A2 (perforat de morminte din epoca bronzului și sarmatice); e) locuințe de suprafață și bordeie, dispuse la distanță unele de altele; f) S. Pandrea, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, p. 24.
94. **LIȘCOTEANCA**, com. Bordei Verde, jud. Brăila; a) „Satnoieni”; b) așezare pe un pinden de terasă; c) săpături arheologice I. T. Dragomir; d) nivel Boian-Giulești, nivel Gumelnița A1; e) bordeie și gropi; f) S. Pandrea, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, p. 24.
95. **LUNCA**, com. Vlădeni, jud. Ialomița; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 148.
96. **MOISICA**, com. Smeeni, jud. Buzău; c) cercetări de teren Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 143.
97. **NEGRILEȘTI**, jud. Vrancea; a) „Pe creastă”; b) așezare; c) cercetări de suprafață V. Bobi și A. Paragină, în anul 1977; f) V. Bobi, *loc. cit.*, p. 7, nota 2.
98. **NENCIULEȘTI**, com. Merei, jud. Buzău; c) cercetări de teren Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 132.
99. **OGRADA**, jud. Ialomița; b) așezare situată pe teritoriul comunei Ograda; c) cercetări de teren N. Conovici, R. Lungu, E. Rența; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
100. **OLTENI**, jud. Teleroman; b) așezare situată pe teritoriul comunei Olteni; c) cercetări Gh. Diaconu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 208; M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
101. **PIATRA SAT**, jud. Olt; a) „Vadul Codrii”; b) așezare pe un promontoriu, cu o suprafață de cca 2400 m²; c) săpături sistematice Marin Nica; d) nivel Boian-Giulești, distrus parțial de bordeie de secol V–VI p. Chr. și de o necropolă de secol XVI p. Chr., precum și de o carieră de pietriș; e) locuințe de suprafață cu vetre, dispuse în șiruri paralele; f) M. Nica, *Descoperiri Boian în vestul Câmpiei Române, Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 8–10; M. Nica, I. Ciucă, *Așezările neolitice de la Piatra Sat, jud. Olt*, Arhivele Olteniei 6, S.N., 1989, p. 17-41.
102. **PIATRA SAT**, jud. Olt; a) „Nucet”; b) așezare pe terasa Oltului; c) săpături arheologice Marin Nica; d) nivel Vădăstra II după Nica (I după C. Mateescu) suprapus de un nivel subțire Boian-Giulești, suprapus la rândul lui de complexe cu ceramică Vădăstra III și IV (după Nica); f) M. Nica, *Descoperiri Boian în vestul Câmpiei Române, Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 8–10.
103. **PLĂTĂREȘTI**, jud. Călărași; a) „Podul Pitarului”; b) așezare situată pe terasa Dâmboviței; c) cercetări de teren E. Comșa în anul 1959; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 192; M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.

104. **POTCOAVA**, com. Independența, jud. Călărași; a) „La Vii”; b) așezare situată pe malul nord estic al lacului Gălățui; c) cercetări de teren M. Neagu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
105. **PRUNDU**, jud. Giurgiu; b) așezare pe malul lacului Greaca; c) cercetări de teren E. Comșa; f) E. Comșa, *Cercetări arheologice în preajma lacului Greaca*, SCIV V, 3–4, 1954, p. 587, pct. 25; M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
106. **PUENI**, jud. Giurgiu; b) așezare pe malul lacului Greaca; c) cercetări de teren E. Comșa; f) E. Comșa, *Cercetări arheologice în preajma lacului Greaca*, SCIV V, 3–4, 1954, p. 586, pct. 6; M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
107. **RASA**, com. Grădiștea, jud. Călărași; a) așezare situată pe malul estic al lacului Gălățui; c) cercetări de teren Niță Anghelescu; f) N. Anghelescu, *loc. cit.*, p. 317; M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
108. **RASA**, com. Grădiștea, jud. Călărași; a) „Grădiștea Grozoaica”; b) așezare situată pe malul lacului Bogata; c) cercetări de teren Niță Anghelescu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110–111.
109. **RÂMNICELU**, jud. Brăila; b) așezare pe teritoriul comunei Râmnicelu; c) cercetări Nicoale Harțuche; f) N. Harțuche, *Complexul cultural Cernavoda I de la Râmnicelu-Brăila*, ISTROS I, Brăila, 1980, p. 33.
110. **RECI**, jud. Covasna; f) H. Schroller, *op. cit.*, p. 78, nr. 139; E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 224.
111. **ROȘETI**, jud. Călărași; a) „Grădiștea Roșeți”; b) așezare situată pe terasa Dunării; c) cercetări arheologice Marian Neagu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 110.
112. **RUGINEȘTI**, jud. Vrancea; b) așezare semnalată de I. Nestor; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 228.
113. **SĂLCIOARA**, com. Ghergheasca, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 142.
114. **SĂPOCA I**, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 127; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
115. **SĂPOCA II**, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 125; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
116. **SĂPOCA III**, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 126; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
117. **SĂSENI VECHI**, com. Vernești, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 130; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
118. **SF. GHEORGHE I**, jud. Covasna; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 215.
119. **SF. GHEORGHE II**, jud. Covasna; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 218.
120. **SF. GHEORGHE**, jud. Covasna; a) „Bedehaza”; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 216.
121. **SF. GHEORGHE**, jud. Covasna; a) „Epresteto”; f) Z. Székely, *Raport preliminar asupra sondajelor efectuate de Muzeul regional din Sf. Gheorghe în anul 1956*, MCA V, 1959, p. 241; E. Comșa, *op. cit.*, p. 35.
122. **SILIȘTEA (fost Nazăru)**, jud. Brăila; a) „Conac”; b) așezare de un bot de terasă cu o suprafață de cca 0,50 ha; c) săpături sistematice V. Sârbu, S. Pandrea; d) nivel Boian-Giulești suprapus de un nivel hallstattian timpuriu; e) au fost descoperite 11 complexe: resturile unei locuințe de suprafață, o „platformă” și 9 gropi „menajere”; f) V. Sârbu, S. Pandrea, *Cercetările arheologice de la Siliștea, jud. Brăila, campaniile 1991–1993. a) Așezarea Boian-Giulești; b) Așezările din prima epocă a fierului*, ISTROS VII, Brăila, 1994, p. 27–32.

123. **SLATINA**, jud. Olt; b) așezare situată pe malul Oltului; c) cercetări arheologice C. S. Nicoalescu-Ploșor și C. Mateescu; f) C. S. Nicoalescu-Ploșor, C. Mateescu, *Șantierul arheologic Cerna-Olt*, SCIV VI, 3–4, 1955, p. 401, fig. 6; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
124. **SLOBOZIA**, jud. Ialomița; b) așezare situată pe teritoriul cartierului Bora; c) cercetări de suprafață Eugen Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
125. **SMEENI II**, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 139.
126. **SMEENI III**, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 140.
127. **STOENEȘTI (fost Tangâru)**, jud. Giurgiu; b) așezare de tip tell; c) săpături arheologice D. Berciu, în anii 1934, 1956, 1957; d) nivel Boian-Giulești, nivel Boian-Vidra, nivel Boian-Spanțov, niveluri Gumelnița A1, A2 și B1; e) bordeie și colibe; f) D. Berciu, *Săpăturile arheologice de la Tangâru, 1934. Raport preliminar*, BMJV 1, 1935, p. 1–55; idem, *Săpăturile arheologice de la Tangâru*, MCA V, 1959, p. 144–149; idem, *Contribuții la problemele neoliticului în România în lumina noilor cercetări*, 1961, p. 367–372.
128. **SUDIȚI I**, com. Gherăseni, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 135.
129. **SUDIȚI II**, com. Gherăseni, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 136.
130. **SUDIȚI III**, com. Gherăseni, jud. Buzău; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 137.
131. **SULTANA II**, com. Mănăstirea, jud. Călărași; b) așezare situată pe terasa înaltă a Mostiștei; c) cercetări de teren B. Mîtreă și N. Angheliescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 175; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
132. **SULTANA III**, com. Mănăstirea, jud. Călărași; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 174.
133. **TÂRGȘORU VECHI**, jud. Prahova; b) așezare situată pe teritoriul comunei Târgșor; c) cercetări de teren Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 157; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
134. **TRESTIENI**, com. Ulmi, jud. Ilfov; b) așezare situată pe teritoriul comunei Ulmi; c) cercetări de teren Petre Roman; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 189; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
135. **TURIA**, jud. Covasna; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 35, nota 223.
136. **ULMU**, jud. Ialomița; a) „La Caraman”; b) așezare situată pe terasa joasă a lacului Mostiștea; c) cercetări de teren E. Comșa, S. Morintz, M. Neagu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 173; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111–112.
137. **VALEA ȘCHEILOR**, com. Călugăreni, jud. Prahova; c) cercetări de teren Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 133; M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
138. **VASI LAȚI**, com. Vasilați, jud. Călărași; a) „Palamanca”; b) așezare situată pe terasa Dâmboviței; c) cercetări Done Șerbănescu; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 111.
139. **VĂRĂȘTI II**, com. Ciocănești, jud. Călărași; c) cercetări de suprafață Eugen Comșa; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 168.
140. **VĂRĂȘTI**, com. Ciocănești, jud. Călărași; a) „Pescărie”; b) așezare situată pe terasa joasă a fostului lac Boian; c) cercetări de teren Radu Vulpe; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 169; M. Neagu, *op. cit.*, p. 112.
141. **VĂRĂȘTI III**, com. Ciocănești, jud. Călărași; c) cercetări de teren Niță Angheliescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 170.

142. **VĂRĂȘTI**, com. Ciocănești, jud. Călărași; a) „Boian A”; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 34, nota 171.
143. **VERNEȘTI**, jud. Buzău; b) așezare situată pe teritoriul comunei Vernești; c) cercetări Victor Teodorescu; f) E. Comșa, *op. cit.*, p. 32, nota 131; M. Neagu, *op. cit.*, p. 112.
144. **VIDRA**, jud. Ilfov; b) așezare situată pe teritoriul comunei Vidra; c) cercetări arheologice Dinu V. Rosetti; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 112.
145. **VLĂDICEASCA**, jud. Ilfov; a) „Ghergălău”; b) așezare situată pe o insulă a lacului Mostiștea-Frâsinet; c) cercetări arheologice Done Șerbănescu, George Trohani; f) M. Neagu, *op. cit.*, p. 112.
146. **ZĂLAN**, com. Bodoc, jud. Covasna; c) cercetări de teren Z. Székely f) Z. Székely, *Cercetări arheologice în regiunea Stalin și Regiunea Autonomă Maghiară*, Mediaș, 1953, p. 15–16; E. Comșa, *op. cit.*, p. 35.

A FEW REMARKS CONCERNING THE HABITAT OF THE GIULEȘTI PHASE OF THE BOIAN CULTURE

ABSTRACT

In this article the author discusses settlement types and their structure in what is known as the Giulești phase of the Boian culture. After a brief review of previous research in this area, other aspects like the general structure of a neolithic settlement are considered. The lack of systematic research in this field makes almost impossible the attempt to reconstruct the types of habitat in the Giulești phase, the publication of data being unsatisfactory.

In the settlements of this phase are mentioned both surface dwellings and pit-houses, no special disposition of these structures in the plan of settlements being remarked. In some cases, like Gălățui-„Movila Berzei” or Piatra Sat-„Vadul Codrii” are mentioned special structures considered „sanctuaries”. Both these settlements are surrounded with shallow ditches. Another special place is the one of Siliștea-„Conac” that may be interpreted as station linked with hunting ceremonies or the cult of ancestors. The final part of this contribution contains a list with the sites belonging to the Giulești phase of the Boian culture.

EXPLICAȚIA FIGURILOR ȘI PLANȘELOR

Fig. 1. Settlement type in the Giulești phase in terms of topographical position.

Fig. 2. The structure of information regarding the Boian-Giulești type discoveries.

Fig. 3. Dwelling types in the Giulești phase of the Boian culture.

Fig. 4. Type of research concerning the Giulești phase of the Boian culture.

Fig. 5. The Settlements of Piatra Sat-„Vadul Codrii” and Piatra Sat-„Nucet” (after M. Nica, *Civilizația Boian pe teritoriul României*, Călărași, 1999, p. 9, fig. 1).

Fig. 6. The settlements of Gălățui-„Movila Berzei” (a), Bogata (b) and Rasa (c) (after M. Neagu, *Neoliticul mijlociu la Dunărea de Jos*, Călărași, 2003, p. 220, pl. XXXIX).

Fig. 7. The map of the Boian-Giulești settlements.

Plate I.1. Bogata II (after E. Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, București, 1974, p. 146, fig. 51); I.2. Greaca (after E. Comșa, *op. cit.*, p. 148, fig. 52); I.3. Lișcoteanca-„Moș Filon” (after N. Harțușe, *Locuința-bordei din așezarea Boian de la Lișcoteanca „Moș Filon”*, Istros 2–3, 1981–1983, p. 14, fig. 2); I.4. București-Cățelu Nou (after V. Leahu, *Raport asupra cercetărilor arheologice efectuate în 1960 la Cățelu Nou*, CAB 1, 1963, p. 19, fig. 4); I.5. București-Giulești Sârbi

(after V. Leahu, *Săpăturile arheologice de salvare de la Giulești-Sârbi*, CAB, I, 1963, p. 186–187, fig. 4, 5); I.6. București-Giulești (after Comșa, *op. cit.*, p. 150, fig. 54).

Plate II.1. Gălățui-„Movila Berzei” (after M. Neagu, *Neoliticul mijlociu...*, p. 221, pl. XL); II.2. Giulești-Sârbi (after Leahu, *Săpăturile de salvare...*, p. 188, fig. 6); II.3. The „sanctuary” of Gălățui-„Movila Berzei” (after Neagu, *Aspecte ale organizării spațiului în așezările neoliticului dezvoltat la Dunărea de Jos*, CCDJ 16–17, 2001, p. 28, Pl. VI).

Abrevieri

AIIC	Anuarul Institutului de Istorie, Cluj
AJA	American Journal of Archaeology, Boston
ArchKorr	Archäologisches Korrespondenzblatt, Mainz
ArhMold	Arheologia Moldovei, Iași
BayerVbl	Bayerische Vorgeschichtsblätter, München
BMJV	Buletinul Muzeului Județean Vlașca, Giurgiu
CAH	Communicationes Archaeologicae Hungariae, Budapesta
CCA	Cronica Cercetărilor Arheologice din România, București
CAB	Cercetări Arheologice în București
CCDJ	Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos, Călărași
CRAI	Comptes-Rendus de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, Paris
EAIVR	<i>Enciclopedia Arheologiei și Istoriei Vechi a României</i> , sub red. C. Preda, București, 1994
Materiale	Materiale și Cercetări Arheologice, București
MemAnt	Memoria Antiquitatis, Piatra Neamț
OxfJA	Oxford Journal of Archaeology
PAS	Prähistorische Archäologie Südosteuropas, Berlin
PBF	Prähistorische Bronzefunde, München
PMMB	Publicațiile Muzeului Municipal București, București
PZ	Prähistorische Zeitschrift, Berlin
RA	Revue Archéologique, Paris
SCIV(A)	Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, București
SP	Studii de Preistorie, București
TD	Thraco-Dacica, București
UPA	Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie, Berlin
VAHD	Vjesnik za Arheologiju i Historiju Dalmatinsku, Split
ZborRadBeograd	Zbornik Radova Vizantinoški Institut, Belgrad

